

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1993/40

Karar Sayısı : 1993/38

Karar Günü : 6.10.1993

R.G. Tarih-Sayı :03.12.1993-21777

İPTAL DAVASI AÇAN : Anamuhalefet (Anavatan) Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına Grup Başkanı A. Mesut YILMAZ.

İPTAL DAVASININ KONUSU : 16.9.1993 tarihli 21700 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 508 Sayılı "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname"nin Anayasanın Başlangıçtaki temel ilkelerine, 2., 10., 91., 123., 128. ve 153. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

II- YASA METİNLERİ :

A. İptali İstenilen Kurallar :

508 sayılı "Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname"

Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında 3274 sayılı Kanunda değişiklik yapılması; 24/6/1993 tarih ve 3911 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 3/9/1993 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1- 3274 sayılı Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı hazine, dışticaret ve teşvik politikalarını tespit etmek ve bu suretle ekonomi politikalarının tespitine yardımcı olmak; bu politikalar çerçevesinde faaliyetlerin düzenlenmesi, uygulanması, uygulamanın izlenmesi ve geliştirilmesi için Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir."

MADDE 2- 3274 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (i), (j), (k), (l), (m), (n), (o) ve (p) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"i) Fonların faaliyetlerinin para politikası ve bütçe uygulamaları ile koordinasyonunu sağlayarak, kaynakların kullanımındaki etkinliği arttırmak ve bu amaçla gerekli önlemleri almak,

j) Teşvik politikalarının tesbiti ile ilgili çalışmaları yapmak, mevzuatı hazırlamak ve kararlaştırılan politikaları uygulamak,

k) Kamu ve özel sektör yatırım teşviklerinin kalkınma plan ve yıllık programlarda öngörülen hedefler çerçevesinde yürütülmesini sağlamak,

l) 1173 sayılı Kanun çerçevesinde ikili ve çok taraflı yatırım anlaşmaları ile yabancı ülkelerle yapılacak yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarına ilişkin hizmetleri ve müzakereleri yürütmek,

m) Yatırımlara ve ihracata yönelik kredilerle ilgili esasları belirlemek ve ilgili kuruluşlara iletmek ve uygulanmasını takip etmek,

n) Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ile ilgili uygulamaları yürütmek, teşvik edilmesini, geliştirilmesini ve koordinasyonunu sağlamak,

o) Özel sigortacılığa ilişkin politikaları hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek,

p) Kambiyo politikalarını hazırlamak, uygulamasını izlemek ve denetlemek,

r) Yerli ve yabancı özel sektörün yatırım ve sermaye faaliyetlerinin plan, hedef ve gayelerine uygun bir şekilde yürütülmesini teşvik ve tanzim edecek tedbirleri, tesbit ve teklif etmek, uygulamak, uygulamayı takip etmek,

s) Kalkınma planları ve yıllık programlar çerçevesinde serbest bölgeleri kurmak, işletmek, serbest bölgelerde yapılabilecek faaliyet konularını belirlemek ve bununla ilgili mevzuatı düzenlemek,

t) Kamu ihalelerinin yabancı kuruluşlara verilmesi karşılığında taahhüt edilecek ihracat, yatırım ve teknoloji transferleri ile ilgili off-set anlaşmalarını inceleyerek onaylamak ve izlemek,

u) Türk Devletleri ile ekonomik ve ticari ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi ve koordine edilmesi faaliyetlerini yürütmek,

v) Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlar ile mali piyasalardan borç ve hibe almak ve yabancı ülkelere veya bunların kamu kurum ve kuruluşlarına borç ve hibe vermek,

y) Uluslararası mali ve ekonomik kuruluşlarla üyelik ve temsil ilişkilerini 1173 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde düzenlemek ve yürütmek, bu kuruluşlara katılım paylarını ödemek için her türlü işlemi yapmak ve gerektiğinde devlet adına sermaye katkısını karşılamak için taahhüt senedi vermek,

z) Dışticarete konu malların standartlaştırılmasını sağlamak, ihracat ve ithalatın kalite ve standartlar yönünden denetlenmesine ait mevzuatı hazırlamak ve uygulamak."

MADDE 3- 3274 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 3- Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı Başbakan'a bağlıdır.

Başbakan bu Müsteşarlığın yönetimi ile ilgili yetkilerini Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı veya Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanabilir.

Müsteşarlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlardan oluşur."

MADDE 4- 3274 sayılı Kanunun "İKİNCİ KISIM" başlığı "Müsteşarlık Merkez Teşkilatı ve Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 5- 3274 sayılı Kanuna ekli Ek-I sayılı cetvel, ekte belirtildiği şekilde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 6 - 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki 4/A maddesi eklenmiştir.

"Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu

Madde 4/A- a) Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu, Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın başkanlığında, Başbakanın belirleyeceği Bakanlar ile Maliye Bakanlığı Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Hazine ve Dışticaret Müsteşarı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanından oluşur.

Kurul toplantılarına Başkan tarafından konuyla ilgili Bakanlar davet edilebilir ve görüşülecek konuların gerektirdiği hallerde diğer kamu görevlileri de çağırılabilir.

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı tarafından yürütülür.

b) Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:

1) Ülkenin yurtiçi ve yurtdışı ekonomi, para, kredi ve maliye politikalarını tesbit ederek uygulanmasında koordinasyon sağlamak ve bununla ilgili gerekli tedbirleri ve kararları almak,

2) Bakanlar Kurulunun veya Yüksek Planlama Kurulunun incelenmesini istediği konularda görüş bildirmek,

3) Destekleme politikalarının esaslarını belirleyerek destekleme fiyatları konusunda Bakanlar Kuruluna tavsiyelerde bulunmak,

4) Ödemeler dengesindeki gelişmeleri takip ederek gerekli tedbirleri almak, ithalattan alınacak teminat ve fonlar hakkında Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak,

5) Bakanlar Kurulunca verilen diğer görevleri yapmak,

6) Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek."

MADDE 7- 3274 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Müsteşara yardımcı olmak üzere beş Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir."

MADDE 8- 3274 sayılı Kanunun değişik 6 ncı maddesine aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"m) Fon Yönetimi Genel Müdürlüğü,

n) Türk Devletleri İle Ekonomik ve Ticari İlişkiler Genel Müdürlüğü."

MADDE 9- 3274 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (f) ve (g) bentleri eklenmiştir.

"e) Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkelerden, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlar ile mali piyasalardan borç ve hibe almak ve yabancı ülkelere veya bunların kamu kurum ve kuruluşlarına borç ve hibe vermek; bu işlemlerle ilgili ülke içinde ve dışında yapılacak her türlü temas ve müzakereleri yürütmek ve esas ve şartları belirlemek,"

"f) Uluslararası mali ve ekonomik kuruluşlarla üyelik ve temsil ilişkilerini 1173 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde düzenlemek ve yürütmek, bu kuruluşlara katılım paylarını ödemek için her türlü işlemi yapmak ve gerektiğinde devlet adına sermaye katkısını karşılamak için taahhüt senedi vermek,"

"g) Uluslararası mali piyasalarda mevcut finansman araçlarını kullanmak suretiyle dış borç yükünü hafifletici her türlü işlemi yapmak."

MADDE 10- 3274 sayılı Kanunun 8 inci maddesine aşağıdaki (e) bendi eklenmiştir.

"e) Özel sigortacılığa ilişkin politikaları hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek."

MADDE 11- 3274 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki (i) bendi eklenmiştir.

"i) İç ve dış piyasa şartları ile diğer ülkelerin madde politikalarına ilişkin uygulamaları gözönünde tutularak ihraç ürünlerimize rekabet gücü kazandırıcı çalışmalar yapmak, bu amaçla gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve uygulamayı izlemek."

MADDE 12- 3274 sayılı Kanunun 12/B maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Yabancı ülkelerle yapılacak yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarına ilişkin hizmetleri ve müzakereleri yürütmek,"

MADDE 13- 3274 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

"Bilgilerin daha hızlı bir şekilde kullanıcıların hizmetine sunulmasını teminen Genel Müdürlük bünyesinde Ekonomik Bilgi Merkezi kurulur.

Ekonomik Bilgi Merkezinin çalışma esasları Müsteşarlıkça düzenlenir."

MADDE 14- 3274 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"a) Dışticarete konu malların standartlaştırılmasını sağlamak, ihracat ve ithalatın kalite ve standartlar yönünden denetlenmesine ait mevzuatı hazırlamak ve uygulamak,"

MADDE 15- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki 14/A maddesi eklenmiştir.

"Fon Yönetimi Genel Müdürlüğü

Madde 14/A - Fon Yönetimi Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- a) Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Bakanlar Kurulu Kararı, Yönetmelik ve diğer mevzuatla kurulmuş fonlarla ilgili genel politikaları belirlemek, bunların bütçe ile ilişkilerinin kurulmasını sağlamak ve bu politikaların uygulanmasına ilişkin esasları düzenlemek,
- b) Para ve bütçe politikalarını dikkate alarak, fonlar arasında koordinasyonu temin etmek,
- c) Fonların bütçe ve hazine nakit yönetimi ile uyumlandırılması amacıyla gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmek,
- d) Fonlar arası aktarmaları koordine etmek,
- e) Fonlardan düzenli olarak bilgi akışının sağlanması ve fon sistemine ilişkin verilerin toplanmasına ilişkin denetimleri yapmak,
- f) Fonların kaynak kullanımlarının makro ekonomik dengeler içindeki yeri ve önemi ile etkilerini değerlendirmek ve bu konuda önerilerde bulunmak,
- g) Fonların yeniden yapılandırılmaları, tasfiye veya birleştirilmelerine ilişkin çalışmaları yapmak ve bu konuda ilgili mercilerle koordinasyonu sağlamak,
- h) Müsteşarlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak."

MADDE 16- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki 14/B maddesi eklenmiştir.

"Türk Devletleri İle Ekonomik ve Ticari İlişkiler Genel Müdürlüğü

Madde 14/B- Türk Devletleri İle Ekonomik ve Ticari İlişkiler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- a) Türk Devletleri ile ticari ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi ve koordine edilmesi faaliyetlerini yürütmek,
- b) Türk Devletleri ile ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ile ilgili faaliyetlerin koordinasyonu ve yürütülmesi çalışmalarına katılmak,
- c) Türk Devletleri ile yapılacak iki taraflı ticaret anlaşmalarını gerektiğinde ilgili bakanlıklar ve kuruluşlarla işbirliği halinde hazırlamak,
- d) Müsteşarlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak."

MADDE 17- 3274 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (e) bendi eklenmiştir.

"d) Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı,"

"e) Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığı."

MADDE 18- 3274 sayılı Kanunun 17 nci maddesine aşağıdaki (f) bendi eklenmiştir.

"f) Bu Kanunla Müsteşarlığa verilen görevlerle ilgili uluslararası ekonomik işbirliğine taalluk eden veya bunun dışındaki her türlü dış kamu borçlanmalarının yapılmasına ilişkin ve bu borçlanma anlaşmalarına ait hukuki mütalaaları vermek."

MADDE 19- 3274 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "onbeş" rakamı "yirmi" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 20- 3274 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı"

"Hazine Kontrolörü sıfat ve yetkisine sahip bir başkan ile Hazine Başkontrolörleri, Kontrolörleri ve Stajyer Kontrolörlerden oluşan Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı Müsteşara bağlı olup görevleri şunlardır:"

MADDE 21- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki 19/A maddesi eklenmiştir.

"Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığı

Madde 19/A- Müsteşara bağlı Sigorta Denetleme Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Sigorta Murakabe Kanunu ve sigortacılıkla ilgili diğer mevzuat ile Sigorta Denetleme Kurulu uzman ve aktüerleri ve bunların yardımcılarının verilen görev ve yetkilerin gerektirdiği inceleme işlerini yürütmek,

b) Kanunların verdiği görev ve yetkiler çerçevesinde Müsteşarın Kurul tarafından yürütülmesini uygun gördüğü diğer işleri yapmak.

Sigorta Denetleme Kurulu bir Başkan ile yeteri sayıda sigorta denetleme uzmanı ve aktüer ile bunların yardımcılarının oluşur.

Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı, sigorta denetleme uzmanı sıfat ve yetkisine sahiptir.

Sigorta Denetleme Uzman Yardımcılığı ve Aktüer Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda sayılanlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır :

1- İktisat, hukuk, işletmecilik, maliye, bankacılık, sigortacılık, mühendislik işletmecilik, matematik ve istatistik dallarında en az dört yıl eğitim veren fakülte veya yüksekokullardan veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakülte veya yüksekokullardan mezun olmak,

2- Yapılacak mesleki yarışma ve yeterlik sınavında başarılı olmak,

3- Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde 30 yaşını doldurmamış olmak.

Sigorta denetleme uzmanlığı ve uzman yardımcılığı ile aktüer ve aktüer yardımcılığı yeterlik ve yarışma sınavları ile Kurulun çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 22- 3274 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bağlı kuruluşlar

Madde 26- Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, ihracatçı birlikleri, ithalatçı birlikleri ve İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi Müsteşarlığın bağlı kuruluşlarıdır.

İhracatçı birlikleri ile ithalatçı birliklerinin kuruluş, işleyiş, iştigal sahaları, organları ve üyeliğe ilişkin esaslar ile üyelerin hak ve yükümlülüklerini gösteren statüler, Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur."

MADDE 23- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki 26/A maddesi eklenmiştir.

"Döner sermaye işletmesi kurulması

Madde 26/A - Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı bünyesinde, Müsteşarlığın faaliyet alanlarına giren konularda gerçek ve tüzel kişilere verilecek hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla döner sermaye işletmesi kurulabilir.

Döner sermayenin kuruluş sermayesi 1.000.000.000.-TL.'dir. Bunun 100.000.000.-TL.'sı genel bütçeden, geri kalan kısmı elde edilen kârlardan karşılanır. Sermaye miktarı Bakanlar Kurulu Kararı ile beş katına kadar artırılabilir. Bu suretle artırılan sermaye, elde edilen kârlarla karşılanır. Döner sermayenin gelirleri, Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekler ile işletme faaliyetlerinden elde edilecek kârlardan meydana gelir. Elde edilen ve her yıl sonunda kullanılmayan gelir, ertesi yıl döner sermaye gelirine eklenir.

Döner sermaye faaliyetlerinin gerektirdiği gider veya harcamalar ile kiralama, satınalma, araç, gereç, araştırma ve eğitim giderleri döner sermayeden karşılanabilir. Döner sermayeden bunlar dışında herhangi bir harcama yapılamaz.

Döner sermaye işletmesine, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununun vizeye ilişkin hükümleri uygulanmaz. Mali yılın bitiminden başlayarak iki ay içinde hazırlanacak bilanço ve ekleri ile bütün gelir ve gider belgeleri Sayıştaya, bilanço ve eklerinin birer örneği de aynı süre içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Döner sermaye işletmesinin faaliyet alanları, gelir kaynakları, mali işlemleri, harcama usul ve esasları ile yönetimine ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 24- 3274 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (a), (c) ve (d) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (e) bendi madde metninden çıkarılmıştır.

"a) Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Hukuk Müşaviri, Müsteşarlık Müşaviri, Daire Başkanı, Şube Müdürü, Hazine ve Dışticaret Uzmanı ve Uzman Yardımcısı, Serbest Bölge Müdürü, Serbest Bölge Müdür Yardımcısı, Çözümleyici, Programcı, Programcı Yardımcısı, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürü ve Genel

Müdür Yardımcısı kadroları karşılık gösterilmek kaydıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabilir."

"c) Müsteşarlık merkez teşkilatında bilgisayar, sağlık, eğitim ve teknik hizmetler işlerinde çalıştırılmak üzere, ihtiyaca göre, Başbakanın onayı ile yurt içinden ve yurt dışından özel anlaşmalarla sözleşmeli olarak yerli ve yabancı kişi ve kurumların hizmetlerinden yararlanılabilir. Münhasıran Serbest Bölge Müdürlüklerinde çalıştırılmak üzere, 33/A maddesinin (b) bendindeki eğitim şartını yerine getirmek kaydıyla, uzmanlık gerektiren işlerde, bu bend hükümlerine göre personel istihdam edilebilir."

"d) Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı merkez teşkilatında görevli personel, Başbakanlık merkez teşkilatında görevli personelin yararlandığı fazla mesai ücreti, tazminat ve benzeri tüm mali haklardan aynı usul ve esaslara göre yararlandırılır."

MADDE 25- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki 33/A maddesi eklenmiştir.

"Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı Meslek Memurları

Madde 33/A- a) Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı meslek memurları, Hazine ve Dışticaret Uzmanı unvanını kazanmış olan memurlardır.

Hazine ve Dışticaret Uzman Yardımcıları bu madde hükümlerine göre Hazine ve Dışticaret Uzmanı unvanını kazanıncaya kadar aday meslek memuru addedilirler.

b) Hazine ve Dışticaret Uzman Yardımcılığına atanabilmek için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda sayılan Devlet memurluğuna alınma genel şartlarına ek olarak aşağıdaki şartlar aranır;

1. Ekonomi, dışticaret, hukuk, işletme, maliye, bankacılık, sigortacılık, uluslararası ilişkiler, kamu yönetimi, ekonometri, istatistik, matematik ve mühendislik dallarında en az dört yıl eğitim veren fakülte veya yüksekokullardan veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakülte veya yüksekokullardan mezun veya bu dallarda lisans üstü eğitim yapmış olmak,

2. Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,

3. Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde 30 yaşını doldurmamış olmak.

c) (b) bendine göre Hazine ve Dışticaret Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl fiilen çalışmak ve her yıl olumlu sicil almak kaydıyla, açılacak Hazine ve Dışticaret Uzmanlığı Yeterlik Sınavına girmek hakkını kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar Hazine ve Dışticaret Uzmanı" unvanını alırlar.

d) Hazine ve Dışticaret Uzmanlığı Yeterlik Sınavında iki defa başarısız olanlar ile olumlu sicil alamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı yılı izleyen dört yıl içinde geçerli mazereti olmaksızın iki sınav hakkını kullanmayanlar Hazine ve Dışticaret Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve Müsteşarlıkta durumlarına uygun memur kadrolarına atanırlar.

e) Hazine ve Dışticaret Uzman ve Uzman Yardımcılığı yeterlik ve yarışma sınavlarının şekli ve uygulama esasları yönetmelikle düzenlenir."

Madde 26- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki 33/B maddesi eklenmiştir.

"Bilgi işlem personeli

Madde 33/B- Programcı Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda sayılanlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır :

1. Mesleki eğitim veren en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak,

2. Yapılacak mesleki yarışma ve yeterlik sınavında başarılı olmak,

3. Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde 30 yaşını doldurmamış olmak,

Programcı Yardımcılığına atananlar en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla Müsteşarlıkça yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar girdikleri sınav konusuna göre Programcı veya Çözümleyici unvanlarını alırlar.

Programcı Yardımcılığı, Programcılık ve Çözümleyicilik yarışma ve yeterlik sınavlarının şekli ve uygulama esasları yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 27- 3274 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Atama

Madde 34- 23/4/1981 tarih ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan memurların atanmaları Müsteşar tarafından yapılır. Ancak, Müsteşar, gerekli gördüğü hallerde bu yetkisini Müsteşar Yardımcılarından birine devredebilir.

Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Müsteşarlık Müşaviri, Bölge Müdürü ve Yardımcısı, Serbest Bölge Müdürü ve Yardımcısı, Kambiyo Müdürü ve Yardımcısı, İhracat Müdürü ve İhracat Kontrol Memuru kadrolarına atanacaklarda bu Kanunun 33/A maddesinin (b) bendindeki eğitim şartı aranır.

Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı ile Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı müşterek kararla atanır.

Müsteşarlık merkez teşkilatındaki ana hizmet birimlerinde Daire Başkanı ve Şube Müdürü kadrolarına atanabilmek için, Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı meslek memuru olmak şartı aranır. Ancak, merkez teşkilatı denetim birimleri meslek personelinden bu kadrolara yapılacak atamalarda bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Müsteşarlık bağlı ve ilgili kuruluşlarının kuruluş kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümleri saklıdır."

MADDE 28- 3274 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yurtdışı teşkilatına atanma

Madde 35- Müsteşarlığın yurtdışı teşkilatındaki Daimi Temsilci Yardımcısı, Ekonomi ve Ticaret Başmüşaviri, Ekonomi ve Ticaret Müşaviri veya Müşavir Yardımcısı, Ekonomi ve Ticaret Ateşesi veya Ateşe Yardımcısı kadrolarına atanabilmek için 33/A maddesinin (b) bendinde belirtilen eğitim şartlarını haiz olmak ve İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinden veya Müsteşarlıkça tesbit edilecek ekonomik ve dışticaret ilişkilerimizde geçerli yabancı dillerden birini bilmek şarttır.

Yurtdışı teşkilatına ilk defa sürekli görevle atanabilmek için bu atamanın yapıldığı tarihte Müsteşarlık merkez teşkilatı birimlerinde fiilen en az dört yıldan beri görev yapmış olmak şarttır.

Yurtdışı teşkilatında görev süresi üç yıldır. Bu süre hizmetin gerektirdiği hallerde Başbakan veya Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Devlet Bakanının onayı ile en çok iki yıla kadar uzatılabilir. Müsteşarlık disiplin kurulu kararı ile dış göreve devam etmesi sakıncalı görülenler veya dış görevde olumsuz sicil alanlar, Müsteşarın başkanlığında, müsteşar yardımcılarında oluşan Yurtdışı Sürekli Görev Personel Seçim Komisyonunun teklifi üzerine, Başbakan tarafından ve atama usulüne bakılmaksızın, süresinden önce geri çekilebilirler.

Tekrar yurtdışı göreve atanabilmek için, hizmetin gerektirdiği istisnalar dışında, merkez veya taşra teşkilatı kadrolarında en az üç yıldan beri görev yapmış olmak şarttır.

Yurtdışı kadrolara atamaya ilişkin esaslar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 29- 480 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin (g) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 30- 480 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin (e), (f) ve (h) bendleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"e) Gelişme yolundaki ülkelerle ekonomik, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarında işbirliğini geliştirmek ve bu ülkelere yardım yapmak üzere hazırlanan projelere teknik yardımda bulunmak;"

"f) Gelişme yolundaki ülkelerle ekonomik, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarında işbirliğini geliştirmek ve bu ülkelere yardım yapmak üzere hazırlanan projeler için yabancı ülkeler, uluslararası kuruluşlar, bankalar, finans kuruluşları ve sermaye piyasalarından Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı ile istişare edilerek Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı tarafından sağlanacak kredilerin, ilgili ülkeler tarafından geri ödenmesine ilişkin şartların gerektiğinde iyileştirilmesi veya gerektiğinde de bu kredilerin hibeye dönüştürülmesi amacıyla Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı ile istişare edilerek ve koordinasyon sağlanarak Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı tarafından yapılacak müzakere ve anlaşmalar çerçevesinde bunlarla ilgili masraf ve farklara ilişkin ödemeleri Bakanlar Kurulunun onayı ile mali yıllar bütçelerinde bu amaçla ayrılacak ödenekten yapmak;"

"h) Gelişme yolundaki ülkelerle ekonomik, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarında işbirliği programları çerçevesindeki faaliyetlere, ulusal veya uluslararası hükümet

dışı kuruluşlar ve diğer gönüllü kuruluşların katkılarını sağlamak üzere gerekli temas ve çalışmaları yapmak."

MADDE 31- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

"Ek Madde 1- Sigorta hizmetleri ile ilgili olarak 25/6/1927 tarih ve 1160 sayılı, 29/6/1956 tarih ve 6762 sayılı, 21/12/1959 tarih ve 7397 sayılı, 13/10/1983 tarih ve 2918 sayılı, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı, 8/1/1985 tarih ve 3143 sayılı Kanunlar ve diğer mevzuatla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verilmiş olan görev ve yetkileri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığına devredilmiştir.

Ek Madde 2- 933 sayılı Kanunun sözleşmeli eleman çalıştırılmasına ilişkin hükümleri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığında uygulanmaz.

Ek Madde 3- Bu Kanun Hükmünde Kararname ve daha önce yürürlüğe giren Kanun veya Kanun Hükmünde Kararnameler hükümlerine göre Hazine ve Dış Ticaret Uzmanı unvanını almaya hak kazananlar, bu unvanı işgal ettikleri kadroyla bağlı olmaksızın taşınırlar.

Ek Madde 4- Bu Kanunun çeşitli maddelerinde öngörülen yönetmelikler, 6 ay içinde Başbakanlık tarafından çıkarılır."

MADDE 32- 3274 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 15- Ek I sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı (I) sayılı cetvelin Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı bölümüne eklenmiştir."

"Geçici Madde 16- 33 üncü maddenin (a) bendine eklenen kadrolara atananlardan sözleşmeli çalıştırılacakların 1993 yılı sözleşme ücretlerinin tesbitinde, Müsteşarlığın Sözleşme Esaslarında emsalleri için öngörülen ücretler esas alınır."

"Geçici Madde 17- Yeni bir düzenleme yapılınca kadar, Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı ile Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 418 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen "Hizmet Sınıfları İtibariyle Unvan veya Aylık Alınan Derecelere Göre Ek Göstergeler" başlıklı I Sayılı Cetvelin "I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (d) kısmındaki; Hazine ve Dış Ticaret Uzmanları ile Sigorta Denetleme Uzmanları ve Aktüerleri için, aynı Cetvelin (g) kısmındaki ek göstergeler uygulanır."

"Geçici Madde 18- Yeni bir düzenleme yapılınca kadar, Sigorta Denetleme Uzmanları, Uzman yardımcıları, Aktüer ve Aktüer Yardımcıları için; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 213 üncü maddesinden sonra gelen "Zam ve Tazminatlar" başlıklı "Ek Madde"sinin II/F bendinin (a) fıkrasındaki Denetim Tazminatı oranı uygulanır."

"Geçici Madde 19- Sigorta Denetleme Kurulu Hizmetleri ve personeli hakkında, bütçe ile ödenek tahsis edilinceye ve personelin intibak işlemleri tamamlanınca kadar, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu ile ek ve değişiklikleri ve bunlara göre yayımlanmış yönetmeliklerin Sigorta Denetleme Kurulu için öngördüğü bütçe ve personele ilişkin hükümlerinin uygulanmasına devam olunur."

"Geçici Madde 20- Sigorta Murakabe Kurulunda Uzman ve Aktüer olarak çalışmakta olan personel Sigorta Denetleme Uzmanı ve Aktüer kadrolarına; Uzman Yardımcısı ve Aktüer Yardımcısı olarak çalışmakta olan personel Sigorta Denetleme Uzman Yardımcısı ve Aktüer Yardımcısı kadrolarına, bunlar dışında kalan personel durumlarına uygun diğer kadrolara atanırlar. Uzman Yardımcılığın ve Aktüer Yardımcılığında geçirilen hizmetler, Sigorta Denetleme Uzman Yardımcılığı ve Aktüer Yardımcılığında geçmiş sayılır ve intibakı yapılan Sigorta Denetleme Uzmanı ve Aktüerlerine bir defaya mahsus olmak üzere bir derece ilerlemesi verilir.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Sigorta Murakabe Kurulu Başkanı, ekli EK-I Sayılı Cetvel'de ihdas edilen sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığı kadrosu na, hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Sigorta Murakabe Kurulunda üye olarak görev yapanlardan; dahe önce Uzman olarak çalışmış olanlar Sigorta Denetleme Uzmanı, Aktüer olarak çalışmış olanlar da Aktüer kadrolarına atanmış sayılırlar. Bu personelin Kuruldaki üyelik görevleri, atama süreleri sonuna kadar devam eder.

Bu madde uyarınca, ihdas edilen kadrolara atanan personel 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun sınavla ilgili hükümlerini yerine getirmiş sayılırlar. Bu personelin, Sigorta Murakabe Kurulunda geçen hizmet süreleri kamuda geçmiş sayılarak, eğitim durumları ve çalışma sürelerine göre, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri ve 2182 sayılı Kanun ile 458 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri dikkate alınarak intibakları yapılır. Bu personelden, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte hizmet süreleri onbeş yıl ve daha fazla olanlardan, bu fıkra hükümlerine göre intibak yapılmasını ve hizmet birleştirilmesini isteme yenlerin, münhasıran emeklilikleri yönünden hizmet sürelerinin sonuna kadar Sosyal Sigortalar Kurumu ile bağılıkları devam ettirilir."

"Geçici Madde 21 - 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) bendinin onbirinci fıkrasına "Maliye Bakanlığı Hesap Uzman Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sigorta Denetleme Uzman Yardımcıları ve Aktüer Yardımcıları" ibaresi, "Hesap Uzmanlığına" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sigorta Denetleme Uzmanlığına ve Aktüerliğine" ibaresi eklenmiştir."

"Geçici Madde 22- Bu Kanun Hükmünde Kararname ve diğer mevzuatta, Sigorta Murakabe Kuruluna, Sigorta Murakabe Kurulu Başkanına, Sigorta Murakabe Kurulu Uzmanlarına, Uzman Yardımcılarına, Aktüer ve Aktüer Yardımcılarına yapılmış atıflar, Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığına, Sigorta Denetleme Kurulu Başkanına, Sigorta Denetleme Uzmanlarına, Sigorta Denetleme Uzman Yardımcılarına, Aktüer ve Aktüer Yardımcılarına yapılmış sayılır."

"Geçici Madde 23- 480 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin (e), (f), (g) ve (h) bendleri ile ilgili olarak bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türkiye'yi yükümlülük altına sokmuş veya sokabilecek işlemlerle ilgili tüm dosya ve belgeler bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığına devredilir."

"Geçici Madde 24- Bu Kanun Hükmünde Kararname yürürlüğe girmeden önce, kadroları kurumlarında kalmak kaydıyla Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığında görevlendirilmiş personelden, sözleşmeleri müteakip yıllarda da yenilenmesi Müsteşar tarafından uygun görülenlerin istihdamlarına devam olunabilir."

"Geçici Madde 25- a) Bu Kanunu Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Müsteşarlık Müşaviri, Bölge Müdürü ve Yardımcısı, Serbest Bölge Müdürü ve Yardımcısı, Kambiyo Müdürü ve Yardımcısı, İhracat Müdürü ve İhracat Kontrol Memuru kadrolarına asaleten atanma suretiyle görev yapanlar için, bu görevlerinin devamı süresince bu Kanunun 33/A maddesinin (b) bendindeki eğitim şartı aranmaz.

b) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Daire Başkanı ve Şube Müdürü kadrolarında asaleten atanma suretiyle görev yapanlar için, bu görevlerinin devamı süresince bu Kanunun 34 üncü maddesindeki meslek memuru olma şartı aranmaz."

"Geçici Madde 26- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığında görevli personelden, en az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olduktan sonra Müsteşarlıkta ihtisas gerektiren işlerde en az altı yıl çalışmış olanlar, açılacak ilk Hazine ve Dışticaret Uzmanlığı yeterlik sınavına girme hakkından iki defaya mahsus olmak üzere yararlanırlar. Bu haktan istifade etmek istemeyenler ile hizmeti altı yıldan az olanlar yaş sınırına bakılmaksızın Uzman Yardımcılığı giriş sınavına girme hakkından iki defaya mahsus olmak üzere yararlanırlar.

Birinci fıkra hükmü 31/12/1994 tarihine kadar uygulanabilir, ancak daha önce bu haktan yararlananlar bu hükümden yararlandırılmazlar.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığında geçici olarak sözleşmeli çalışanlardan Müsteşarlıkça uygun görülenlerin sözleşme süreleri 31/12/1994 tarihine kadar devam eder. Bunlardan isteyenler hakkında bu madde hükmü uygulanabilir."

MADDE 33- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 34- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK CETVEL-I

HAZİNE VE DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI

Müsteşar	Müsteşar Yardımcısı	Ana Hizmet birimleri
Müsteşar	Müsteşar Yardımcısı	1. Dış Ekonomik İlişkiler Genel Mdlüğü
	Müsteşar Yardımcısı	2. Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü
	Müsteşar Yardımcısı	3. Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü

Müsteşar
Yardımcısı

4. İhracat Genel Müdürlüğü

Müsteşar
Yardımcısı

5. İthalat Genel Müdürlüğü

6. Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

7. Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme
Genel Müdürlüğü

8. Avrupa Topluluğu Koordinasyon Genel
Müdürlüğü

9. Dış Ticarete Standardizasyon Genel
Müdürlüğü

10. Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü

11. Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

12. Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

13. Fon Yönetimi Genel Müdürlüğü

14. Türk Devletleri ile Ekonomik ve Ticari
İlişkiler Genel Müdürlüğü

Ticari İlişkiler Genel Müdürlüğü

Danışma ve Denetim Birimleri

Yardımcı Birimler

1. Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu
Başkanlığı

1. Personel Dairesi Başkanlığı

2. Hukuk Müşavirliği Başkanlığı

2. İdari ve Mali İşler Dairesi

3. Müsteşarlık Müşavirleri

3. Savunma Uzmanlığı

4. Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı

5. Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığı

EK (I) SAYILI LİSTE

Kurumu: Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı

Teşkilatı: Merkez

İHDAS EDİLEN KADROLAR

Sınıfı	ÜNVANI	Kadro Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
GİH	Müsteşar Yardımcısı	1	1	-	1
GİH	Fon Yönetimi Genel müdür	1	1	-	1
GİH	Türk Devletleri İle Ekonomik ve Ticari İlişkiler Genel Müdürü	1	1	-	1
GİH	Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı	1	1	-	1
GİH	Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı	1	1	-	1
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	8	-	8
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	-	2
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1	-	1
GİH	Daire Başkanı	1	18	-	18
GİH	Müsteşarlık Müşaviri	1	5	-	5

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

GİH	Şube Müdürü		1	15	-	15
GİH	Şube Müdürü		2	13	-	13
GİH	Şube Müdürü		3	13	-	13
GİH	Şube Müdürü		4	13	-	13
GİH	Hazine	ve	1	25	-	25
	Dışticaret Uzmanı					
GİH	Hazine	ve	2	20	-	20
	Dışticaret Uzmanı					
GİH	Hazine	ve	3	15	-	15
	Dışticaret Uzmanı					
GİH	Hazine	ve	4	15	-	15
	Dışticaret Uzmanı					
GİH	Hazine	ve	5	20	-	20
	Dışticaret Uzmanı					
GİH	Hazine	ve	6	20	-	20
	Dışticaret Uzmanı					
GİH	Hazine	ve	7	10	-	10
	Dışticaret Uzmanı					
THS	Hazine	ve	1	20	-	20
	Dışticaret Uzmanı					
THS	Hazine	ve	2	15	-	15
	Dışticaret Uzmanı					
THS	Hazine	ve	3	15	-	15
	Dışticaret Uzmanı					
THS	Hazine	ve	4	10	-	10
	Dışticaret Uzmanı					
THS	Hazine	ve	5	10	-	10
	Dışticaret Uzmanı					
THS	Hazine	ve	6	10	-	10
	Dışticaret Uzmanı					
GİH	Hazine	ve	8	60	-	60
	Dışticaret	Uzman				
	Yardımcısı					
GİH	Hazine	ve	9	60	-	60
	Dışticaret	Uzman				
	Yardımcısı					
THS	Hazine	ve	8	15	-	15
	Dışticaret	Uzman				
	Yardımcısı					
GİH	Sigorta		1	8	-	8
	Denetleme Uzmanı					

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı	2	5	-	5
GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı	3	5	-	5
GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı	4	6	-	6
GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı	5	7	-	7
GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı	6	6	-	6
GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı	7	6	-	6
GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı Yardımcısı	8	9	-	9
GİH	Sigorta Denetleme Uzmanı Yardımcısı	9	20	-	20
GİH	Aktüer	1	5	-	5
GİH	Aktüer	2	4	-	4
GİH	Aktüer	3	4	-	4
GİH	Aktüer	4	4	-	4
GİH	Aktüer	5	5	-	5
GİH	Aktüer	6	6	-	6
GİH	Aktüer	7	6	-	6
GİH	Aktüer Yardımcısı	8	6	-	6
GİH	Aktüer Yardımcısı	9	13	-	13
GİH	Çözümleyici	1	7	-	7
GİH	Çözümleyici	2	6	-	6
GİH	Çözümleyici	3	3	-	3
GİH	Çözümleyici	4	3	-	3
GİH	Çözümleyici	5	3	-	3
THS	Mühendis	2	2	-	2
THS	Mühendis	4	2	-	2
THS	Mühendis	6	2	-	2
GİH	Programcı	1	3	-	3

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

GİH	Programcı	2	8	-	8
GİH	Programcı	3	6	-	6
GİH	Programcı	4	4	-	4
GİH	Programcı	5	7	-	7
GİH	Programcı	6	13	-	13
GİH	Programcı	7	5	-	5
	Yardımcısı				
GİH	Programcı	8	9	-	9
	Yardımcısı				
GİH	Bilgisayar	7	2	-	2
	İşletmeni				
GİH	Bilgisayar	8	2	-	2
	İşletmeni				
GİH	Veri Hazırlama ve	7	7	-	7
	Kontrol İşletmeni				
GİH	Veri Hazırlama ve	8	3	-	3
	Kontrol İşletmeni				
GİH	Veri Hazırlama ve	9	3	-	3
	Kontrol İşletmeni				
GİH	Veri Hazırlama ve	10	7	-	7
	Kontrol İşletmeni				
THS	Tekniker	3	2	-	2
THS	Tekniker	4	2	-	2
THS	Tekniker	5	2	-	2
GİH	Hazine Sayman	3	1	-	1
	Yardımcısı				
GİH	Hazine Sayman	4	2	-	2
	Yardımcısı				
GİH	Şef	3	5	-	5
GİH	Şef	4	5	-	5
GİH	Şef	5	5	-	5
GİH	Şef	6	5	-	5
SHS	Hemşire	3	1	-	1
SHS	Hemşire	4	1	-	1
GİH	Memur	5	4	-	4
GİH	Memur	6	6	-	6
GİH	Memur	7	6	-	6
GİH	Memur	8	4	-	4

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

GİH	Daktilograf		5	5	-	5
GİH	Daktilograf		6	5	-	5
GİH	Daktilograf		7	5	-	5
GİH	Daktilograf		8	2	-	2
GİH	Daktilograf		9	2	-	2
GİH	Sekreter		7	8	-	8
GİH	Sekreter		8	7	-	7
GİH	Santral Memuru		10	1	-	1
GİH	Şoför		7	4	-	4
GİH	Şoför		8	4	-	4
GİH	Şoför		9	4	-	4
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi		5	10	-	10
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi		6	10	-	10
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi		7	10	-	10
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi		8	15	-	15
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi		9	15	-	15
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi		10	15	-	15
YHS	Dağıtıcı		7	5	-	5
YHS	Dağıtıcı		8	4	-	4
YHS	Dağıtıcı		9	2	-	2
YHS	Dağıtıcı		10	1		1

EK (I) SAYILI LİSTE

Kurumu: Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı

Teşkilatı: Taşra

İHDAS EDİLEN KADROLAR

Sınıfı	ÜNVANI	Kadro Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
--------	--------	----------------	---------------------	---------------------	--------

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

GİH	Serbest Bölge Müdürü	1	1	-	1
THS	Mühendis	1	2	-	2
THS	Mühendis	1	2	-	2
THS	Mühendis	3	2	-	2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	4	-	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	4	-	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	4	-	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	4	-	4
GİH	Memur	5	10	-	10
GİH	Memur	8	8	-	8
GİH	Sekreter	5	2	-	2
GİH	Sekreter	6	2	-	2
GİH	Sekreter	7	2	-	2
GİH	Daktilograf	5	4	-	4
GİH	Daktilograf	6	4	-	4

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

GİH	Daktilograf	7	4	-	4
GİH	Şoför	5	2	-	2
GİH	Şoför	6	2	-	2
YHS	Şoför	7	2	-	2
YHS	Hizmetli	5	3	-	3
YHS	Hizmetli	6	3	-	3
YHS	Hizmetli	7	5		5

EK (I) SAYILI LİSTE

Kurumu: Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı

Teşkilatı : Döner Sermaye

Sınıfı	UNVANI	Kadro Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan kadro Adedi	Toplam
GİH	Döner Sermaye Merkez Müdürü	1	1	-	1
GİH	İşletme Müdürü	2	3	-	3
GİH	Sayman	3	2	-	2
GİH	Veznedar	5	1	-	1

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

GİH	Veznedar	6	1	-	1
GİH	Şef	5	1	-	1
GİH	Şef	6	1	-	1
GİH	Ayniyat Memuru	7	1	-	1
GİH	Ayniyat Memuru	8	1	-	1
GİH	Ambar Memuru	7	1	-	1
GİH	Ambar Memuru	8	1	-	1
GİH	Mutemet	5	1	-	1
GİH	Mutemet	6	1	-	1
GİH	Memur	8	1	-	1
GİH	Memur	9	2	-	2
GİH	Daktilograf	8	2	-	2
GİH	Daktilograf	9	2	-	2
YHS	Hizmetli	10	1	-	1
YHS	Hizmetli	11	1	-	1

B. Dayanılan Anayasa Kuralları:

İptal gerekçesinde dayanan Anayasa kuralları şunlardır:

1- "BAŞLANGIÇ

Ebedi Türk vatan ve milletin bütünlüğüne ve kutsal Türk Devletinin varlığına karşı, Cumhuriyet devrinde benzeri görülmemiş bölücü ve yıkıcı kanlı bir iç savaşın gerçekleşme noktasına yaklaştığı sırada,

Türk Milletinin ayrılmaz parçası olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin, milletin çağrısıyla gerçekleştirdiği 12 Eylül 1980 harekâtı sonucunda, Türk Milletinin meşrû temsilcileri olan Danışma Meclisince hazırlanıp, Milli Güvenlik Konseyince son şekli verilerek Türk Milleti tarafından kabul ve tasvip ve doğrudan doğruya O'nun eliyle vazolunan bu ANAYASA:

- Türkiye Cumhuriyetinin Kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun inkılâp ve ilkeleri doğrultusunda;

- Dünya milletler ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak; Türkiye Cumhuriyetinin ilelebet varlığı, refahı, maddî ve manevî mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

- Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmağa yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

- Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medenî bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

- Hiçbir düşünce ve mülahazanın Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihî ve manevî değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılâpları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve lâiklik ilkesinin gereği kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

- Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak millî kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddî ve manevî varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

- Topluca Türk vatandaşlarının millî gurur ve iftiharlarda, millî sevinç ve kederlerde, millî varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılmak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere,

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye âşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur."

2. "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

3. "MADDE 10.- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

4. "MADDE 91.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.

Bakanlar Kurulunun istifası, düşürülmesi veya yasama döneminin bitmesi, belli süre için verilmiş olan yetkinin sona ermesine sebep olmaz.

Kanun hükmünde kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulunduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir.

Sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde, Cumhurbaşkanının Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde kararname çıkarmasına ilişkin hükümler saklıdır.

Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer."

5. "MADDE 123.- İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur."

6. "MADDE 128.- Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir."

7. "MADDE 153.- Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir.

İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez. İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukukî boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar."

C. İlgili Yasa Kuralları :

Dava konusu Kanun Hükmünde Kararname'nin dayanağını oluşturan 24.6.1993 günlü, 3911 sayılı "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlar ile Teşkilat Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu"

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere bunların malî, sosyal ve diğer haklarında iyileştirmeler yapmak; yürütme organı bünyesindeki kamu kurum ve kuruluşlarının (Genelkurmay Başkanlığı hariç) kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak ve Genel, Katma, Özel ve Özerk bütçeli bütün kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmaz mallar üzerindeki yönetim ve tasarruf

esaslarının tespiti; BAĞ-KUR, SSK ve TC. Emekli Sandığı Kanunlarında düzenlemelerde bulunmak; özelleştirme kapsamına giren kuruluşlarla diğer kurum ve kuruluşlar arasındaki ihtilafların çözülmesi esaslarının tespiti; TC. Merkez Bankası ve Bankalar Kanunu ile Sigorta Murakabe Kanununda düzenlemeler yapılması için ivedi ve zorunlu hallere münhasır olmak üzere Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanuna göre çıkarılacak Kanun Hükmünde Kararnameler;

a) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlarla diğer kamu görevlilerinin malî, sosyal ve diğer haklarıyla ilgili olan kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin olarak, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında bölünüşüne, bağlı ve ilgili kuruluşlar kurulmasına, mevcut kurum ve kuruluşların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, bunların kuruluş biçimlerine, görev, yetki ve yükümlülüklerine ait esaslarla bu esaslar çerçevesinde teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine ilişkin hükümlerinde,

c) 28.5.1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun Beşinci Bölümünde,

d) Genel, Katma, Özel ve Özerk bütçeli bütün kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmaz mallar üzerindeki yönetim ve tasarruf esaslarının tespiti; BAĞ-KUR, SSK ve TC. Emekli Sandığı Kanunlarında düzenlemelerde bulunmak; özelleştirme kapsamına giren kuruluşlarla diğer kamu kurum ve kuruluşları arasındaki ihtilafların çözülmesi esaslarının tespiti; TC. Merkez Bankası ve Bankalar Kanunu ile Sigorta Murakabe Kanununda,

Yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.

İlkeler

MADDE 3.- Bakanlar Kurulu, ivedi ve zorunlu durumlara münhasır olmak kaydıyla, 1 inci madde ile verilen yetkiyi kullanırken;

a) Kamu hizmetlerinin verimli ve etkin bir şekilde yürütülmesini; ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu dikkate alarak yeterli ve adil bir ücret seviyesini sağlamayı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin malî, sosyal ve diğer haklarında, hizmetin özellik ve gereklerine uygun iyileştirmeler yapmayı,

b) Başbakanlık, bakanlıklar ve bunlara bağlı kuruluşlar eliyle, genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken kamu hizmetlerinde iş bölümü ve koordinasyonun sağlanmasını; bağlı ve ilgili kuruluşlar kurulurken benzer hizmetlerin tek kuruluş veya birim tarafından yürütülmesini ve kaynak kullanımında israfın önlenmesini,

c) 28.5.1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun Beşinci Bölümünde değişiklik yapılırken ülke ekonomisine yararlılık, verimlilik ve kârlılık esaslarını,

Gözönünde bulundurur.

Yetki Süresi

MADDE 4.- Bu Kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetki, bir yıl süre ile geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkartabilir.

MADDE 5.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

III. İLK İNCELEME ve ESASIN İNCELENMESİ :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Güven DİNÇER, Yılmaz ALİEFENDİOĞLU, Mustafa GÖNÜL, Oğuz AKDOĞANLI, İhsan PEKEL, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN ve Sacit ADALI'nın katılmalarıyla 6.10.1993 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, konunun özelliği nedeniyle başka hususlar üzerinde durulmaksızın işin esasına geçilerek incelemenin sürdürülmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

İşin esasına ilişkin rapor, dava dilekçesi ve ekleri, iptali istenilen Kanun Hükmünde Kararname kurallarıyla dayanan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

A- Kanun Hükmünde Kararname Hakkında Genel Açıklama :

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) Kurumu, 22.9.1971 günlü ve 1488 sayılı Yasa ile 1961 Anayasası'nın 64. maddesinde yapılan değişiklik sonucu hukukumuzda girmiştir. Bu değişikliğin gerekçesinde "Parlamente rejimlerde, kanun yapmanın belli usullere uyulmak zorunluluğu sebebiyle zaman aldığı ve gecikmeler meydana getirdiği bir gerçektir. Değişen iktisadî ve sosyal şartların gereği olarak bazı hukuk kurallarının bu usuller dışında yürürlüğe konulabilmesi çağdaş devlet anlayışının tabîî sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anayasa'nın 5. maddesi hükmünün prensibini bozmamak ve her halde önceden yasama meclislerince esasları bir kanunla tesbit olunan sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla hükümete KHK'ler çıkarma yetkisinin verilmesi ve bu yetkiyi düzenleyen hükmün TBMM'nin genel olarak görev ve yetkilerini belirleyen 64. maddesine eklenmesi uygun görülmüştür." denilmektedir. KHK'ler, temelde 1961 Anayasası'ndan çok farklı olmamakla birlikte 1982 Anayasası'nda kimi yeniliklerle ve fakat benzer gerekçelerle 91. maddede düzenlenmiştir. Böylece, hem yürütme organını güçlendirmek hem de değişen ekonomik ve sosyal konuların ortaya çıkardığı sorunlara ivedi çözümler bulmak amacına ulaşmak istenilmiştir.

Olağan dönemlerde çıkarılan KHK'lerin mutlaka bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Yetki Yasası'nın içeriği ve öğeleri de Anayasa'nın 91. maddesinde belirlenmiştir. 87. maddede ise Bakanlar Kurulu'na "belli konularda" KHK çıkarma yetkisi vermek TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Bakanlar Kurulu'nun belli bir konuda KHK çıkarabilmesi için öncelikle TBMM tarafından kendisine bu konuda yasa ile bir yetkinin verilmiş olması gerekir. Bakanlar Kurulu, bir yasa ile önceden yetkilendirilmedikçe, kendiliğinden KHK çıkartamaz. Yasa ile verilen yetkiye dayanılarak çıkartılan KHK, yürürlükteki yasa hükümlerini kaldırabilmekte ve değiştirebilmekte, başka bir anlatımla yasanın hukuksal gücüne sahip bulunmaktadır. Yasama yetkisinin, "kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak" öğelerini içerdiği kuşkusuzdur. KHK, yürürlükteki yasa hükümlerini kaldırabilmekte ve değiştirebilmektedir.

Anayasa'da öngörüldüğü biçimi ile KHK'ler yapısal (organik-uzvî) bakımdan yürütme organı işlemi, işlevsel (fonksiyonel) yönden ise yasama işlemi niteliğindedirler. Ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisi verdiği yetkiyi bir yasa ile her zaman geri alabileceği gibi kendisine sunulan KHK'leri aynen kabul etmek ya da reddetmek zorunda olmayıp dilediğinde değiştirerek de kabul edebilir. Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisinin verilmesi, yasayla düzenlemesi gereken konuların yasama alanından çıkarılıp yürütme organının düzenleme alanına sokulması sonucunu doğurmaz. Bu nedenle, Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisinin verilmiş olması Anayasa'nın 7. maddesinde öngörülen "Yasama yetkisinin devredilmezliği" ilkesini ortadan kaldırmaz.

Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarılabilmesine yetki veren yasada yer alması zorunlu öğeler Anayasa'nın bu konuya ilişkin 91. maddesinin ikinci fıkrasında gösterilmiştir. Buna göre :

"Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını gösterir." Bundan anlaşılacağı gibi yetki yasası, yürürlüğe konulacak KHK'nin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve bu süre içinde birden çok kararname yürürlüğe konulup konulamayacağını belirtmek zorundadır. Bakanlar Kurulu'na verilen türevsel yetki, yasada öngörülen amaç, ilke, kapsam ve süre ile sınırlı bir yetkidir. O halde, yetki yasasında Anayasa'nın belirlediği öğelerin belli bir içeriğe kavuşturularak somutlaştırılması gerekir.

Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisinin "belli konularda" verilebileceği 1961 Anayasası'nın 64. maddesinde açıkça belirtildiği halde, 1982 Anayasası'nın yetki yasasının sahip olması gereken öğelerini gösteren 91. maddesinde bu koşul yer almamaktadır. Ancak, 1982 Anayasası'nın 87. maddesinde "... Bakanlar Kuruluna belli konularda Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermek..." TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmış bulunmaktadır. Bu nedenle, 91. maddede "belli konularda" ifadesinin yer almaması bir noksanlık sayılamaz. Çünkü, 87. maddede, Bakanlar Kurulu'na verilecek KHK çıkarma yetkisinin ancak belli konularda olabileceği açıkça gösterilmektedir. Bu durumda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kurulu'na ancak belli konularda bu yetkiyi verebilir; her konuyu kapsayacak biçimde bir KHK çıkarma yetkisi veremez. KHK'nin konusunun yetki yasasında belirlenmesi zorunludur. Yetki, somutlaştırılmış ve belli bir konuda tanınmalıdır. Bakanlar Kuruluna sınırları belirsiz bir konuda KHK çıkarma yetkisi verilemez. KHK'nin konusu da yetki yasasında belirlenen çerçevenin dışına çıkamaz. KHK'nin yetki yasasında belirtilen amaç, kapsam ve ilkelere de uygun olması gerekir. Verilen yetkinin konusunun yasada gösterilmesi zorunluluğunun bu yasaya dayanılarak yürürlüğe konulan KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının hem yargısal hem de siyasal denetimlerinin yapılması yönünden çok büyük bir önemi vardır. Yetki Yasası'nın kapsamı dışında yürürlüğe konulan veya başka bir anlatımla yasanın öngörmediği bir konuda düzenleme yapan bir KHK'nin Anayasa'ya aykırı olacağı kuşkusuzdur.

Anayasa'da kimi konuların KHK'lerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. 91. maddenin birinci fıkrasında "Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak, sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez." denilmektedir.

Buna göre, Anayasa'nın KHK'lerle düzenlenemeyeceğini belirlediği konularda TBMM tarafından Bakanlar Kurulu'na düzenlemede bulunması için bir yetki verilmesi de olanaksızdır. Verilen yetkinin konusunun belli olmasının, Anayasa'nın 91. maddesindeki "yetki verilemeyecek konular"ı da kapsayıp kapsamadığının incelenebilmesi yönünden de önemi büyüktür.

Bu nedenlerle, Bakanlar Kurulu'nun hangi konularda KHK çıkarabileceği Yetki Yasası'nda açıkça belirtilmeli ve verilen yetki konu yönünden mutlaka belirgin olmalıdır. Anayasa'nın 91. maddesine göre Yetki Yasası'nda çıkarılacak KHK'nin "amacı", "kapsamı" ve "ilkeleri"nin de belirtilmesi gerekir. Amaç, Bakanlar Kurulu'nun kendisine verilen yetki ile neleri gerçekleştirmesinin istendiğini belirlediğinden yetki yasasında KHK'nin amacı da somut olarak açıklanmalıdır. KHK'nin amacı ve kapsamı da konusu gibi geniş içerikli her yöne çekilebilecek biçimde genel anlatımlarla gösterilmemeli; değişik yorumlamaya elverişli olmamalıdır. KHK'nin yetki yasasında gösterilen amaç ve kapsam doğrultusunda, verilen ilkelere uygun çıkarılıp çıkarılmadığının saptanması hem yargısal hem de siyasal denetim yönünden zorunludur. KHK, yasada gösterilen amacı dışında yürürlüğe konulmuşsa ya da yetkinin kapsamını aşıyorsa veya ilkelere uygun değilse bu durumu onu yetki yasasına ve dolayısıyla Anayasa'ya aykırı düşürür.

Anayasa'ya göre yetki yasasında, Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin süresinin de gösterilmesi zorunludur. Bu zorunluluk, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetkilerini çok uzun bir süre yürütme organına vermekten alıkoymaktadır.

Yasada öngörülen sürenin bitiminden sonra çıkarılan KHK'nin Anayasa'ya aykırı düşeceği kuşkusuzdur. Ancak, yetki süresi içerisinde çıkarılmış olan KHK'ler yasadaki sürenin bitiminden sonra da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce onaylanmış olmasalar da geçerliliklerini korurlar.

Anayasa'nın 91. maddesinde ayrıca "Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer." denilmektedir.

B- KHK'nin Yargısal Denetimi :

Anayasa'ya göre KHK'ler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin denetimine bağlıdırlar. Anayasa'nın 91. maddesinde "Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelik ve ivedilikle görüşülür." denilmektedir. Öncelik ve ivedilik koşuluyla, yetki yasalarının gecikmeden çıkarılabilmesi ve çıkarıldıktan sonra da yürürlüğe konulan KHK'lerin aynı biçimde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde karara bağlanması istenilmiştir.

Anayasa'da KHK'lerin siyasal denetimi yanında yargısal denetimi de öngörülmüştür. KHK'ler, işlevsel (fonksiyonel) yönden yasama işlemi niteliğinde olduklarında bunların yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi de Anayasa Mahkemesi'ne verilmiştir. Anayasa'nın 148., 150., 151., 152. ve 153. maddeleri hükümlerine göre, KHK'lerin Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunu Anayasa Mahkemesi denetler.

KHK'nin yargısal denetiminin sözkonusu olduğunda KHK'nin dayandığı yetki yasasının öncelikle Anayasa'ya daha sonra da KHK'nin kendisinin hem yetki yasasına hem de Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözülmesi gerekir. Hernekadar, Anayasa'nın 148. maddesinde KHK'lerin yetki yasalarına uygunluğunun denetlemesinden değil yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de, Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle KHK'nin yetki yasasına uygunluğunun denetimi girer. Çünkü, Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki yasasında belirtilen sınırlar içerisinde KHK çıkarma yetkisi verilmiştir. Yetki yasası olmazsa (Anayasa mad. 121 dışında) KHK olamaz. Bu yetkinin dışına çıkılması KHK'yi Anayasa'ya aykırı duruma getirir. Böylece, KHK'nin yetki yasasına aykırı olması Anayasa'ya aykırı olması ile özdeşleşir. Nitekim, 3268, 3347 ve 3479 sayılı Yetki Yasalarına dayanılarak yürürlüğe konulan 335 ve 347 sayılı KHK'ler dayandırıldıkları Yetki Yasalarının kapsamı dışında kalmaları nedeniyle Anayasa Mahkemesi'nin 8.2.1989 gün E.1988/38, K.1989/7 ve 16.5.1989 gün E.1989/4, K.1989/23 sayılı kararlarıyla iptal edilmiştir.

Olağanüstü Hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan (mad. 121) alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşın, olağan KHK'lerin bir yetki yasasına dayanmaları zorunludur. KHK'ler, yasa gücünü dayandıkları yetki yasasından alırlar. Bu nedenle KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

Yetki Yasası, KHK ve KHK'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce aynen ya da değiştirilerek kabulü birbirinden bağımsız işlemler olmayıp Anayasa'da öngörülen bir sürecin değişik aşamalarıdır. KHK'nin yetki yasası ile olan bağı, KHK'yi aynen ya da değiştirerek kabul eden yasa ile kesilir. Bu yasa, KHK'yi kendi bünyesine alarak genel anlamda bir yasa niteliğine dönüştürür. Bu nedenle, KHK ile dayandığı yetki yasası arasındaki bağ KHK'nin aynen ya da değiştirilerek yasaya dönüşmesine kadar devam etmektedir. KHK, yasa gücünü, dayandığı yetki yasası ile konulan esaslara uygunluğu ve yetki yasasının da Anayasa'ya uygunluğu varsayıldığı için kazanmaktadır. Yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığının saptanması ya da bu nedenle iptaline karar verilmesi durumunda, bu varsayım gerçekleşmediğinden, bu yasaya dayanılarak çıkartılan KHK Anayasal dayanaktan yoksun kalır. Bu durumda KHK, Anayasa'nın uygun gördüğü ölçünün ötesinde verilen bir yetkinin kullanılması sonucu çıkartılmış olması nedeniyle Anayasa'ya aykırılık oluşturur. KHK; yetki yasasına ve içeriği yönünden de Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dayandığı yetki yasası Anayasa'ya aykırı ise bu nedenle iptali gerekir.

KHK'nin Anayasa'ya uygun bir yetki yasasına dayanması geçerliliğin ön koşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası Anayasa'ya aykırı olan bir

KHK'nin kuralları, içerikleri yönünden Anayasa'ya aykırılık oluşturmaları bile, Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Öbür yönden, KHK'lerin Anayasa'ya uygunluk denetimleri yasaların denetimlerinden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde;

"Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." denilmektedir. Bu nedenle yasaların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. KHK'ler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar. Bu nedenlerle, KHK kurallarının içerikleri yönünden de Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılabilmesi için öncelikle ortada Anayasa'ya uygun bir yetki yasasının varlığı gerekir.

KHK'lerin Anayasa'ya aykırılığı saptanmış ya da bu nedenle iptal edilmiş bir yetki yasasına uygun olup olmadığının incelenmesi ise denetimi anlamsız kalır. Çünkü Anayasa'ya aykırı bir yetki yasasına dayanılarak çıkartılan KHK'lerin Anayasa'ya uygun görülmesi olanaksızdır.

Yetki yasasının iptalinin, bu yasaya dayanılarak çıkartılan KHK'lere etkisinin Anayasa'nın 153. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi uygun değildir. Çünkü, Anayasa'nın 153. maddesindeki "İptal kararları geriye yürümez." kuralına dayanarak, yetki yasasının iptaline ilişkin kararın, Resmî Gazetede yayımı gününe kadar çıkarılan KHK'lerin etkilenmeyeceği biçiminde bir ilke de konulamaz.

Bütün bu nedenlerle dayandığı yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığı saptanan ya da iptaline karar verilen KHK'lerin, Anayasa'nın Başlangıç'ındaki "Hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkmayacağı", 2. maddesindeki "Hukuk devleti" ilkeleriyle 6. maddesindeki "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan, yetki yasasının kapsamı dışında kalan, dayandığı yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığı saptanan ya da Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirinden farksızdır. Böyle durumlarda KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından içerikleri Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dava açıldığında iptalleri gerekir.

C- 508 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu :

Dava dilekçesinde 508 sayılı "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname"nin Anayasa'nın Başlangıç'taki temel ilkelerine, 2., 10., 91., 123., 128. ve 153. maddelerine aykırı olması nedeniyle iptaline karar verilmesi istenilmiştir. Ancak, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesi hükmü gereğince Anayasa Mahkemesi, Anayasa'ya aykırılık konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka bir gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verilebilir.

Dava konusu edilen 508 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 24.6.1993 gün ve 3911 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkartılmıştır. KHK'nin dayandığı 3911 sayılı Yetki Yasası

ise bir bölümünün Anayasa'nın 153. maddesine, kalan bölümünün de Anayasa'nın 7., 87. ve 91. maddelerine aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesi'nin 16.9.1993 gün ve Esas 1993/26, Karar 1993/28 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Böylece, 508 sayılı KHK anayasal dayanaktan yoksun kalmıştır.

KHK'lerin yargısal denetimi bölümünde açıklanan nedenlerle Anayasa'ya aykırı görülerek iptal edilen 3911 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılmış bulunan 508 sayılı KHK Anayasa'nın Başlangıç'ında yer alan egemenliği "Millet adına kullanmağa yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı", 2. maddesindeki "hukuk devleti", 6. maddesindeki "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.", ilkeleriyle, KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesine aykırıdır. Bu gerekçe karşısında dava dilekçesinde ileri sürülen diğer aykırılık nedenlerin üzerinde durulmaksızın KHK'nin 1. maddesinin iptali gerekir.

Güven DİNÇER, Haşim KILIÇ ve Sacit ADALI bu görüşe katılmamışlardır.

D- İptal Hükümünün Yürürlüğe Gireceği Gün Sorunu:

Anayasa'nın 153. maddesi ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesi hükümleri uyarınca, yasa, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü yada bunların belirli madde veya hükümleri iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlükten kalkar. Ancak, Anayasa Mahkemesi, iptal kararı ile meydana gelecek olan hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlal edici nitelikte görürse, boşluğun doldurulması için iptal kararının yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştırabilir.

Dava konusu 508 sayılı KHK'nin iptaline karar verilmesi ile meydana gelen hukuksal boşluk kamu yararını olumsuz yönde etkileyecek nitelikte olduğundan, gerekli göreceği yeni düzenlemeleri yapması için Yasama organına süre tanımak amacıyla iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun bulunmuştur.

V- SONUÇ :

A. 3.9.1993 günlü, 508 sayılı "Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun Hükmünde Kararname"nin, dayanağını oluşturan 24.6.1993 günlü, 3911 sayılı Yetki Yasası'nın Anayasa Mahkemesi'nin 16.9.1993 günlü, Esas 1993/26, Karar 1993/28 sayılı kararıyla iptal edilmiş bulunması nedeniyle Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Güven DİNÇER'in "Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa'nın 153. maddesindeki Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesine aykırılığı nedeniyle iptali gerekir." yolundaki gerekçede değişik oyu, Haşim KILIÇ ile Sacit ADALI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. İptal nedeniyle oluşan hukukî boşluğun yasama organınca doldurulması için Anayasa'nın 153. ve 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddeleri gereğince iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine, OYBİRLİĞİYLE,

6.10.1993 gününde karar verildi.

Esas Sayısı : 1993/40
Karar Sayısı : 1993/38

Başkanvekili	Üye	Üye
Güven DİNÇER	Yılmaz ALİEFENDİOĞLU	Mustafa GÖNÜL
Üye	Üye	Üye
Oğuz AKDOĞANLI	İhsan PEKEL	Selçuk TÜZÜN
Üye	Üye	Üye
Ahmet N. SEZER	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	
Mustafa BUMİN	Sacit ADALI	

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 1993/40

Karar Sayısı : 1993/38

10 Kasım 1993 günlü, 21754 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Esas 1993/32, Karar 1993/32 sayılı karar nedeniyle yazılan "Değişik İptal Gerekçesi" bu karar için de geçerlidir.

Güven DİNÇER

Başkanvekili